

# Dryckesbranschens klimatpåverkan 2018

– en rapport från Dryckesbranschens Klimatinitiativ



DRYCKESBRANSCHENS  
KLIMATINITIATIV

2050 Consulting arbetar för goda affärer på en planet i balans. Tillsammans med Position Green och deltagarna i Dryckesbranschens Klimatinitiativ har 2050 utvecklat ett branschspecifikt verktyg, anpassat efter dryckesbranschens utmaningar kopplat till insamling av data och att beräkna klimatpåverkan. 2050 har också bidragit med kompetens inom beräkningar och verktygsurval, strategiskt målsättningsarbete och stöd till medlemmarna under deras rapportering.

Resultaten har sammanställts, och utgör grunden för rapporten som du just nu läser. 2050 har genomfört kvalitets- och rimlighetskontroller.



## Om Dryckesbranschens Klimatinitiativ

I Dryckesbranschens Klimatinitiativ samarbetar Sprit & Vinleverantörsföreningen (SVL), Sveriges Bryggerier och Systembolaget för att mäta sina koldioxidavtryck och sätta upp individuella och gemensamma mål. Tillsammans vill parterna minska sin klimatpåverkan och arbetar för visionen "En dryckesbransch utan klimatpåverkan där varje droppe räknas".

Det unika med Dryckesbranschens Klimatinitiativ är att aktörer som vanligtvis är konkurrenter här arbetar tillsammans.

## Vår gemensamma vilja

I Parisavtalet som slöts 2015 enades världens länder om att den globala temperaturhöjningen måste hållas långt under 2 grader. Det ligger i linje med de 17 globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030. En förutsättning för att lyckas är att alla deltar, från regeringar och myndigheter till företag, organisationer och enskilda personer. Därför har vi inom den svenska dryckesnäringen och Systembolaget beslutat att anta utmaningen att ta ansvar för klimatet tillsammans.

Syftet med Dryckesbranschens Klimatinitiativ är att samverka för att minska dryckesbranschens klimatpåverkan. Samt att initiera och driva aktiviteter som gör att dryckesbranschen kan nå det långsiktiga målet att vara klimatneutrala till år 2045.

Framgångsfaktorer som definierats är att alla deltagare ska kunna inkluderas och bidra på sitt sätt, initiativet avgränsas till klimatpåverkan, målen ska ligga i linje med svenska regeringens klimatmål och Agenda 2030, och sist men inte minst: Att affären är med.

”

Viljetrytningen sammanfattar inriktningen för vårt gemensamma fortsatta arbete med att minska våra klimatavtryck, integrera hållbarhet i våra affärsstrategier och skapa utrymme för större ansvarstagande i våra affärsmodeller. Det är unikt att branschen samlas och samverkar på detta sätt.

**Magdalena Gerger, vd Systembolaget**

Det här är ett unikt branschinitiativ. Min förhoppning är att vi på sikt kan visa upp många goda och innovativa exempel på vad vi gör och på så sätt inspirera andra branscher.

**Carl Johan Svaton, ordförande för Sprit & Vinleverantörsföreningen**

Våra medlemmar gör redan idag stora insatser för att minska sin klimatpåverkan, men genom ett gemensamt åtagande kan vi driva och stötta varandra ytterligare. Vi är både stolta och ödmjuka över det arbete som nu ligger framför oss.

**Mikael Hellberg, ordförande för Sveriges Bryggerier**

”

# Dryckesbranschens Klimatinitiativs rapport 2018

Gemensamt har branschen upphandlat, utvecklat och anpassat ett rapporteringsverktyg så att både stora och små aktörer ska kunna medverka och mäta sina klimatavtryck.

Sedan november 2018 kan alla Systembolagets leverantörer ansluta sig till initiativet, rapportera in data och få en beräkning av sin klimatpåverkan. Under 2019 slutförde 34 leverantörer samt Systembolaget rapporteringen. Leverantörernas medverkan motsvarar 74 procent av Systembolagets fasta sortiment (volym). Totalt ingick dock 45 deltagare i Initiativet under 2018-2019.

Den här rapporten redovisar den klimatpåverkan som anslutna aktörer inom dryckesbranschen stod för under verksamhetsåret 2018.

## Metod och systemavgränsningar

Klimatberäkningarna inom Dryckesbranschens Klimatinitiativs rapport har utförts enligt metoden i Greenhouse Gas Protocol (GHG), en globalt vedertagen standard för beräkning och rapportering av utsläpp. I GHG redovisas utsläppen inom tre olika kategorier eller scope:

### Scope 1:

direkta utsläpp från aktiviteter utförda under företagets kontroll (t.ex. utsläpp från egenägda lastbilar, egen produktion).

### Scope 2:

indirekta utsläpp från generering av inköpt energi (t.ex. inköpt värme).

### Scope 3:

övriga indirekta utsläpp (t.ex. inköpta förpackningar).

För beräkningarna har ett operationellt tillvägagångssätt använts. Det betyder att alla utsläpp från en aktivitet som är under operationell kontroll av det redovisande företaget kategoriseras som utsläpp i scope 1 och 2.

Klimatpåverkan från energianvändning har beräknats utifrån vilken källa energin kommer ifrån (t.ex. vind- eller vattenkraft), det som kallas market based method, och inte på var energin har genererats geografiskt.

För att ta hänsyn till total klimatpåverkan och inte bara den från koldioxidutsläpp mäts alla utsläpp i koldioxidekvivalenter, CO<sub>2</sub>e. Till exempel är metan 28 gånger mer potent som växthusgas än koldioxid (1 kg metan motsvarar alltså 28 kg CO<sub>2</sub>e). Inom Dryckesbranschens Klimatinitiativ mäts alla utsläpp inom scope 1 och 2, men i scope 3 har vissa avgränsningar gjorts. Den valda systemavgränsningen i scope 3 innebär att man mäter utsläpp från inköpta transporter (väg, tåg

och fartyg), affärsresor, produktion och distribution av energi- och bränslerelaterade aktiviteter, produktion av förpackningar och avfallshantering inom den egna verksamheten. Detta gör att delar av företagets indirekta klimatpåverkan är exkluderade i Dryckesbranschens Klimatinitiativs rapportering. Ett exempel på detta är dryckesproduktion av drycker av annan part än bolagen själva samt utsläpp från odling av använda råvaror inom produktionen. För att mäta branschens klimatavtryck av odling skulle initiativet i stor utsträckning behöva använda schabloner. Det skulle ge en för otydlig bild: dels av vilka förbättringar som skulle kunna ge en positiv utveckling, dels av minskningen av branschens klimatavtryck. Därför har initiativet till en början valt att mäta där vi ser att vi just nu kan göra skillnad.

Systembolaget har rapporterat underlag i samma omfattning som övriga deltagande företag. Deras data ingår dock inte i det resultat som presenteras här för att undvika överlapp i rapporteringen av förpackningsmaterial.



## Vårt arbetssätt

Deltagare i Dryckesbranschens Klimatinitiativ har under våren 2019 rapporterat in data för verksamhetsåret 2018 i olika kategorier. Företagsspecifika data över energianvändning, affärsresor, godstransporter, använt förpackningsmaterial, avfall och i vissa fall även över producerad eller importerad dryck har rapporterats in för varje medlem i ett verktyg. Företagens eventuella övriga utsläpp har inte beräknats, i enlighet med systemgränserna som sattes upp för Dryckesbranschens Klimatinitiativ.

Utifrån inrapporterade data har klimatpåverkan beräknats i verktyget för varje företag. För att säkerställa kvaliteten har varje enskilt företags inrapporterade data kontrollerats. Efter det har företagen fått chansen att besvara eventuella kommentarer.

Företagen har sedan grupperats efter deras huvudsakliga verksamhet i bryggerier/producenter och importörer (av främst vin och sprit). Ett resultat har sedan räknats ut och analyserats. Under hösten 2019 mynnade det ut i ett målsättningsarbete där företagen kom överens om att låta genomföra en konsekvensanalys.

# Resultat 2018

Resultatet som presenteras på följande sidor baseras på företagsspecifika data som rapporterats i verktyget.

## Utsläpp i olika scope

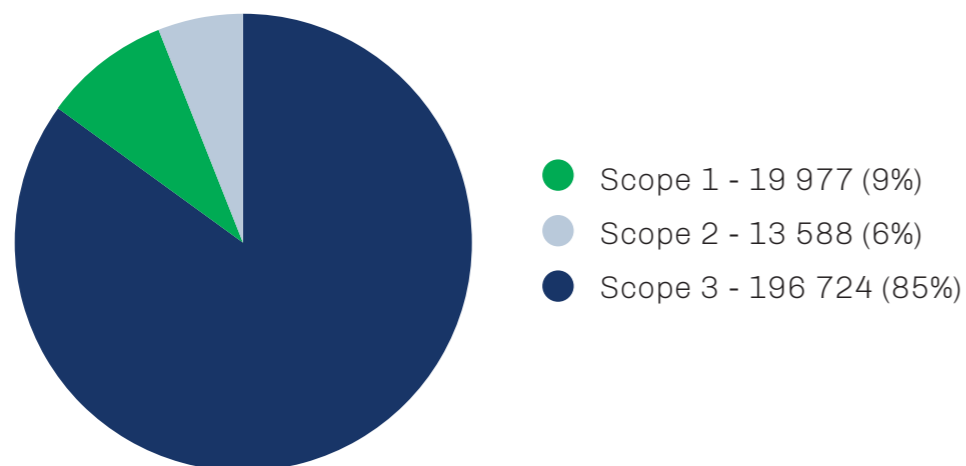
Dryckesbranschens Klimatinitiativs deltagare släppte totalt ut 230 290 ton CO<sub>2</sub>e under 2018 inom den inrapporterade omfattningen. Detta motsvarar nästan en halv procent av Sveriges totala utsläpp inom rikets gränser (SCB, 2018).

Av utsläppen inom Dryckesbranschens Klimatinitiativ kom den största delen från scope 3 där utsläppen från produktion av förpackningar var den allra största källan. Endast en liten del av klimatpåverkan sker under företagens direkta operationella kontroll. Dessa utsläpp kommer främst från energibränslen i bryggeriernas/producenternas produktion och från företagsägda bilar.

I scope 2 kommer utsläppen främst från uppvärmning och elförbrukning i företagens produktionsanläggningar och kontor. Utsläppen här var relativt små tack vare den omfattande användningen av förnyelsebara energikällor.

I stort sett all förbrukad el, 99 procent, kom från förnyelsebara källor under 2018. Grafen nedan visar utsläppsfördelningen per scope under 2018.

## Fördelning av utsläpp per scope (ton CO<sub>2</sub>e)



## Resultatet i korthet

# 35

rapporterande företag



**230 290 ton CO<sub>2</sub>e**  
totala inrapporterade  
utsläpp

**97 307 326 kWh**  
total elförbrukning varav  
99% förnybar el

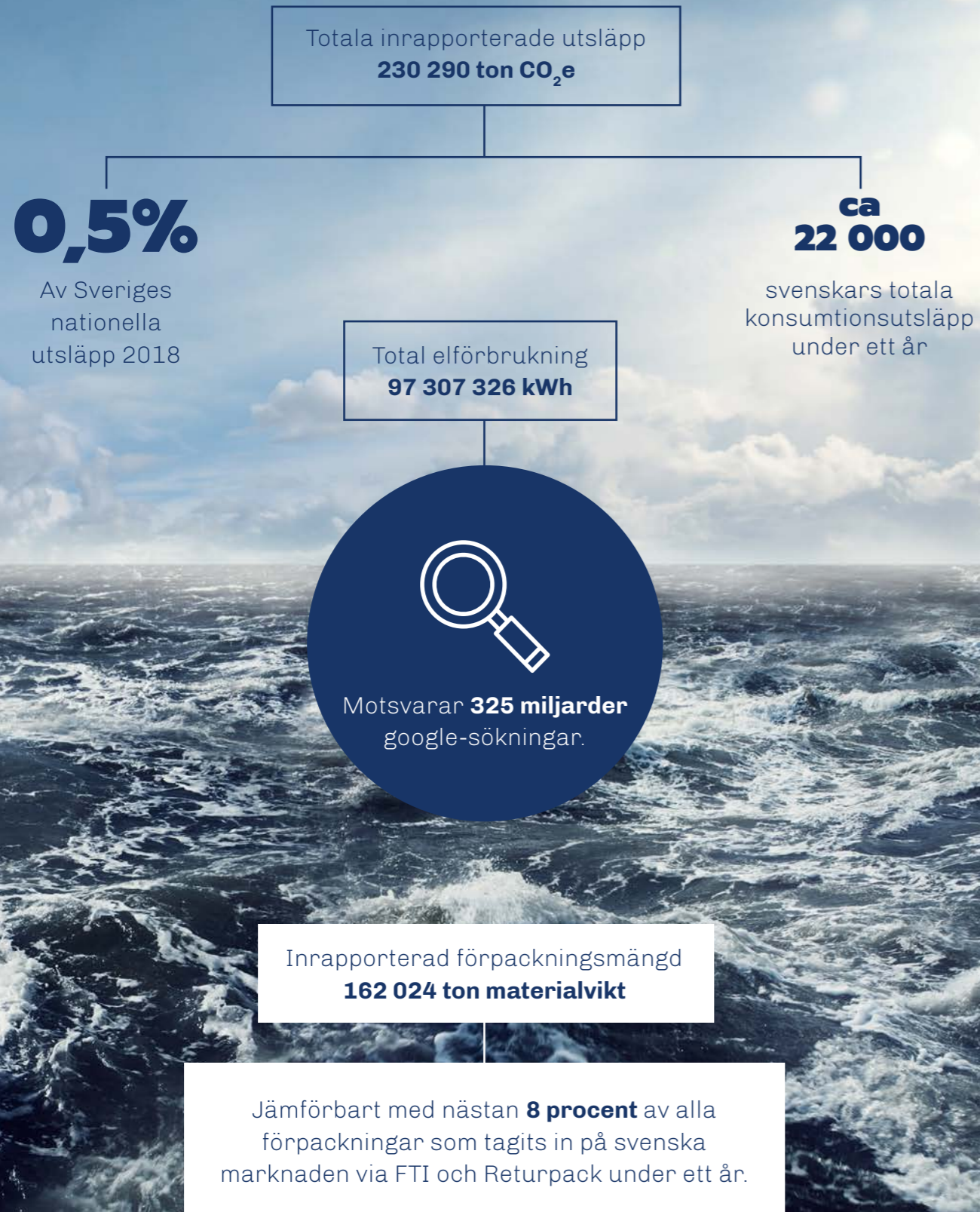
**705 miljoner tonkm,**  
totalt inrapporterade  
transporter  
(både in och uttransporter)

**162 024 ton** materialvikt i förpackningar



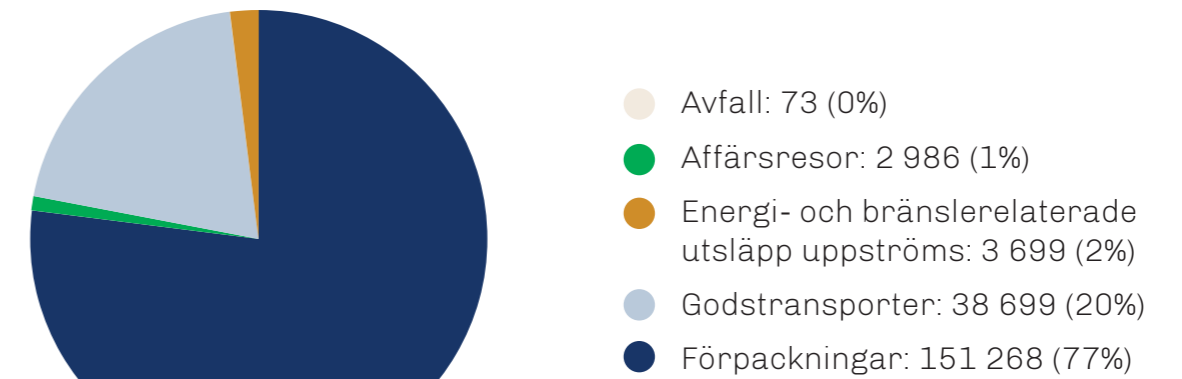
Kilo Co<sub>2</sub>e per såld liter dryck:  
Producent/bryggerier: **0,130** Importörer: **0,322** Totalt: **0,169**

## Vad betyder det då?



Utsläppen kommer alltså övervägande från företagens indirekta aktiviteter där förpackningar, godstransporter och de bränsle- och energirelaterade utsläppen har störst klimatpåverkan. Fördelningen av alla utsläpp i scope 3 visas i cirkeldiagrammet nedanför.

## Fördelning av utsläpp per kategori i scope 3 (ton CO<sub>2</sub>e)



## Utsläpp för producent/bryggerier och importörer

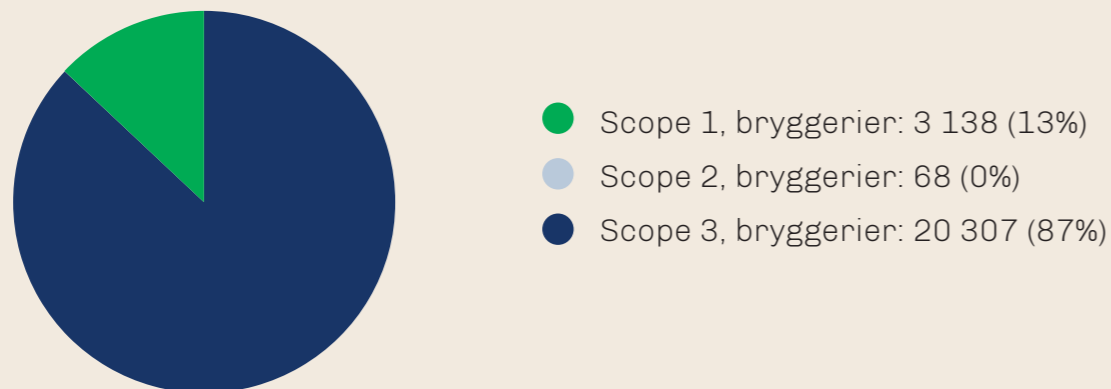
Utsläppen hos Dryckesbranschens Klimatinitiativs deltagare skiljer sig åt beroende på om det är en producent/ett bryggeri eller en importör eftersom verksamheterna ser olika ut. Den egna produktionen hos producent/bryggerierna är energiintensiv vilket innebär högre direkta utsläpp från energianvändning, medan importörerna köper in viner som kräver långa godstransporter.

Resultaten visar dock att de största utsläppskällorna oavsett verksamhetstyp är förpackningar. Graferna på nästa sida visar utsläppsfördelningen per scope för ett genomsnittligt producent/bryggeri respektive en genomsnittlig importör.

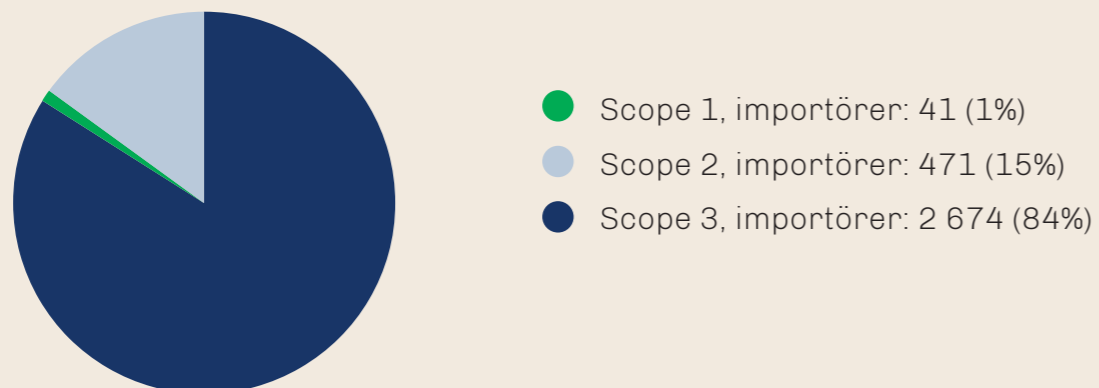
Det genomsnittliga utsläppet per företag uppgick under verksamhetsåret 2018 till ca 6 800 ton CO<sub>2</sub>e, men utsläppen varierar beroende på vilken data som rapporterats in, somliga rapportörer har inte haft tillgång till vissa data och har därför inte haft möjlighet att rapportera under alla kategorier.

Ett viktigt resultat att ta med till nästa rapportering (för verksamhetsår 2019) är lärdomen om vilka förbättringsområden som finns i datainsamlingen.

### Genomsnittligt utsläpp per scope - producenter (ton CO<sub>2</sub>e)



### Genomsnittligt utsläpp per scope - importörer (ton CO<sub>2</sub>e)

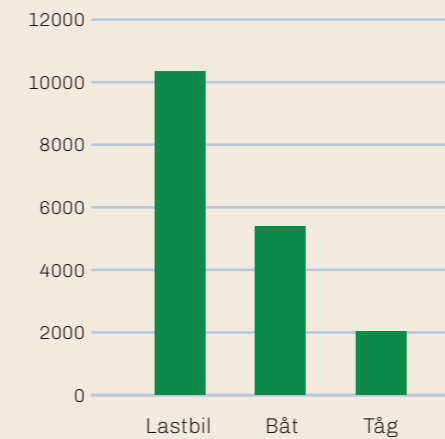


## Godstransporter

Godstransporter står för en signifikant andel av utsläppen hos företagen inom Dryckesbranschens Klimatinitiativ och utgör totalt 41 168 ton CO<sub>2</sub>e. Bland de rapporterade intransporterna flyttas godset främst via båt och tåg medan uttransporterna i stort sett bara består av lastbilsfrakt.

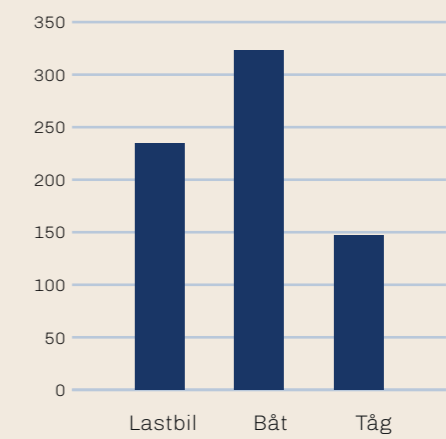
Trots att transportarbetet för båt och tåg tillsammans är dubbelt så stort som det från lastbilar är utsläppen större från lastbilarna – se stapeldiagrammen nedan. Det ska dock noteras att alla företag inte lyckats rapportera in data för transporter.

### ton CO<sub>2</sub>e



Utsläpp för transport av inkommande och utgående gods.

### miljoner tonkm



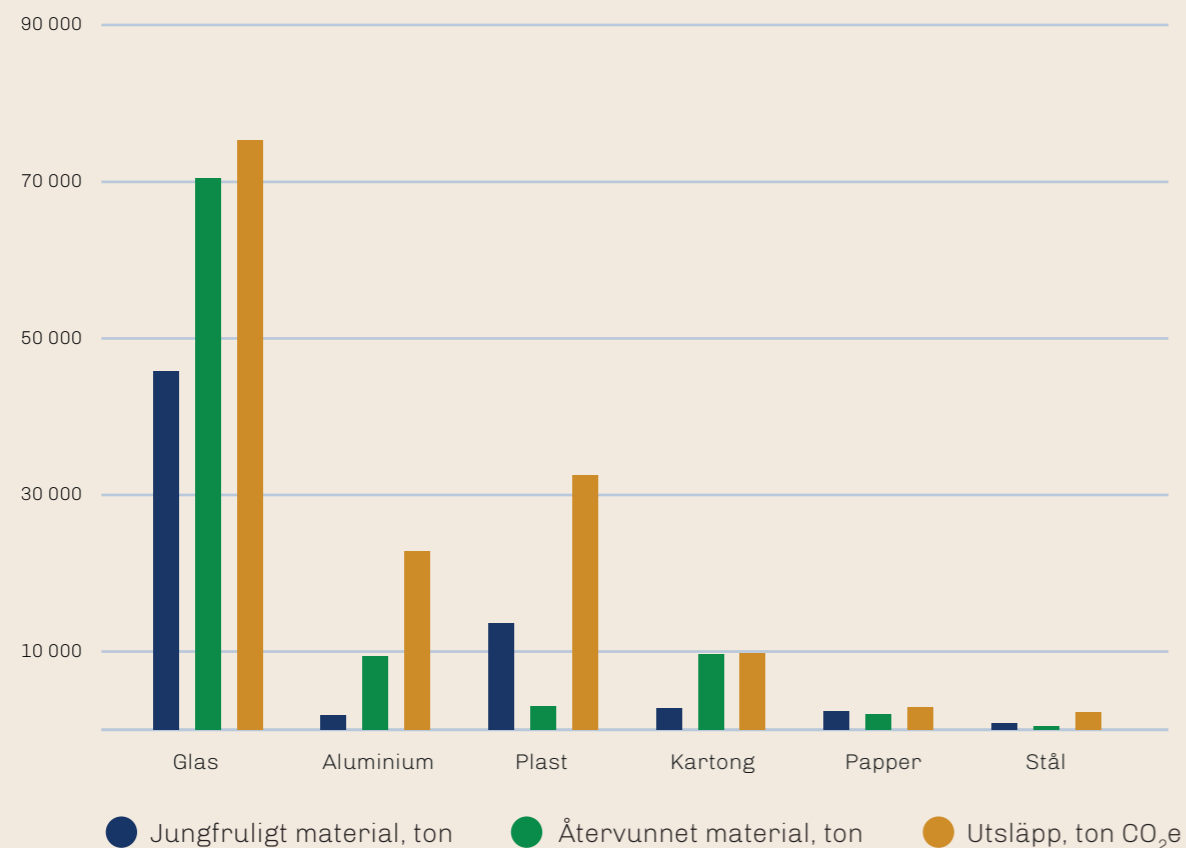
Transportarbete för inkommande och utgående gods.

Godstransporter med flyg har inte rapporterats för verksamhetsåret 2018 då det inte funnits tillförlitliga data. Flygtransporter kommer att rapporteras för 2019 och framåt. Några rapportörer har även rapporterat in data som bränsleförbrukning, alternativt som en egen beräkning av utsläpp. Dessa siffror är inte inkluderade i diagrammen.

## Förpackningar

Totalt sett utgör aluminium och glas närmare 80 procent av allt förpackningsmaterial och även för större delen av utsläppen från förpackningar. Av allt förpackningsmaterial kommer 56 viktprocent från återvunna källor, men detta skiljer sig mellan de olika materialen.

I stapeldiagrammet ovan kan allt jungfruligt och återvunnet material i ton ses tillsammans med utsläppen för respektive material, i ton CO<sub>2</sub>e.



## Nyckeltal

Nyckeltal för initiativets deltagare presenteras i tabellen nedan.

	kg CO <sub>2</sub> e / tkr	ton CO <sub>2</sub> e / FTE	g CO <sub>2</sub> e / liter såld dryck
Bryggerier	11,4	56,3	0,130
Importörer	6,9	80,7	0,322
<b>Totalt</b>	<b>9,1</b>	<b>63,8</b>	<b>0,169</b>

## Slutsatser

### Utfall

Deltagande företag i Dryckesbranschens Klimatinitiativ har redan idag ett ambitiöst klimatarbete – något som märks tydligt i rapporteringen. De egna utsläppen i scope 1 och 2 är små, och de lågt hängande frukterna i form av förnyelsebar el och energibränslen är plockade. Nästan all energianvändning hos företagen är fossilfri med enskilda undantag. Detta innehåller ett viktigt budskap: företagen jobbar med frågan och har redan gjort mycket.

Den slutsatsen håller till viss del även för transportsidan: många av företagen påbörjar en omställning till mer klimatsmarta transportslag som tåg, och användningen av biobränslen i lastbilstransporter inom Sverige är hög.

Andelen återvunna material i förpackningar är också hög. Till viss del genom att återvunnet glas och aluminium har en hög marknadsandel generellt, men i många fall har företagen också aktivt arbetat för att öka andelen återvunnet material i sina egna förpackningar.

Det återstår dock mycket arbete. Transporter och förpackningar står idag för en stor del av deltagarnas utsläpp inom den beaktade omfattningen. Där finns en enorm potential – och ett stort behov av – att minska utsläppen.

### Datakvalitet och rapportering

Under det första rapporteringsåret har fokus legat på den data som deltagarna har haft tillgänglig. De har därför kunnat rapportera att de inte har tillgång till data inom enskilda områden och således utelämnat denna ur resultatet. Bara några få företag har utnyttjat möjligheten i någon större omfattning och därför antas påverkan på resultatet vara ganska begränsad.

Systembolaget som själva är en rapportör i initiativet har redovisat sina utsläpp i samma omfattning som övriga deltagare med några undantag. Systembolaget har rapporterat alla sina interna transporter mellan egna verksamheter (till och från samt mellan ombud, butiker, laboratorium, reklamationslager). För transporter har Systembolaget endast rapporterat de transporter som går till ombud ute i landet. Förpackningsdata har Systembolaget rapporterat på en totalnivå. Det gör att det finns en överlappning i rapportering av förpackningar mellan Systembolaget och övriga rapportörer.

I Systembolagets egna utsläpp ingår inte i datan i denna rapport. I framtida rapportering finns en ambition att kunna rapportera endast de förpackningar som kommer från företag utanför initiativet från Systembolagets sida.

Flygtransporter förväntas ingå i rapporteringen för verksamhetsåret 2019.

Inom Dryckesbranschens Klimatinitiativ är det frivilligt att rapportera utsläpp från odling av råvaror och produktion av dryck utanför egen verksamhet. Ett fåtal av företagen har valt att göra detta. Av de totala utsläppen för ett företag i branschen är odling och produktion en signifikant del, och initiativets deltagare är måna om att arbeta med att minska klimatpåverkan även från dessa delar av livscykel.





## Nästa steg

Utifrån resultatet för verksamhetsåret 2018 ska ett tydligt klimatmål sättas, som ligger i linje med Sveriges nationella klimatmål och Agenda 2030. För att kunna sätta relevanta och effektiva mål har initiativet tagit beslut om att under första kvartalet 2020 göra en konsekvensanalys. Där identifieras och analyseras olika åtgärder utifrån omvärldsfaktorer, underlag från leverantörer till deltagare inom initiativet, samt företagspecifika data.

Syftet med konsekvensanalysen är att identifiera åtgärder som kan minska klimatpåverkan. Åtgärderna kommer att analyseras utefter hur mycket framtida utsläpp som kan undvikas, kostnader och andra hinder för att implementera åtgärderna samt hur effektiva åtgärderna är.

Konsekvensanalysen förväntas resultera i att klimatmål kan sättas för hela Initiativet, men också ge varje enskilt medlemsföretag underlag för att förankra målen i sina respektive organisationer.



## Slutord

Dryckesbranschens Klimatinitiativ är ett bevis på hur en hel bransch kan jobba tillsammans mot målet att bidra till vår gemensamma klimatutmaning och vara en inspiration för fler! Vi vill påverka klimatet i positiv riktning och vårt arbete kräver noggrannhet, dialog och tålamod.

Vi kommer löpande att dela våra framsteg. Arbetet kommer ta tid, men vi är övertygade om att vi, en droppe i taget, flyttar oss i rätt riktning.

**Välkommen att följa vår resa!**

## Deltagare i initiativet 2018-2019

